

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna

08. 07. 2020

nr RPW. 19610/2020 P
S. Karwan
(j. podpis)

03980200356859
RPW/19610/2020 P
2020-07-08

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia

2020 -06- 3 0

BON-II.058.22.2020.AB

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego – Senatora RP, złożone podczas 10. posiedzenia Senatu RP w dniu 13 maja 2020 r., proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, przyjęty uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M. P. poz. 1250), zwany dalej „Programem „Za życiem””, został uchwalony na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą „Za życiem””.

Program „Za życiem” dotyczy w szczególności:

- wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
- opieki, w tym paliatywnej lub rehabilitacji dzieci posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w przypadku ciąży powikłanej;
- pomocy w zabezpieczeniu szczególnych potrzeb, w tym mieszkaniowych, rodzin z dzieckiem posiadającym stosowne zaświadczenie.

Program „Za życiem”, zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy „Za życiem”, skierowany jest również do rodzin z dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o lekkim lub umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także do dzieci i młodzieży posiadających odpowiednio opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których

mowa w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2020 r. poz. 910), i ich rodzin.

Głównym celem Programu „Za życiem” jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin.

Zgodnie z Planem finansowym Programu „Za życiem”, stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250), na realizację Programu „Za życiem” w latach 2017-2021 przewidziano środki w wysokości 3 065 036 000 zł. W 2017 r. zaplanowano kwotę w wysokości 511 102 000,00 zł, w 2018 r. – 624 226 000,00 zł, a w 2019 r. – 633 486 000,00 zł. Łącznie na realizację Programu „Za życiem” w latach 2017-2019 przewidziano środki w wysokości 1 768 814 000,00 zł.

Poniżej przedstawiam informację o działaniach i poddziałaniach w ramach Programu „Za życiem”, które realizowano w 2017 i 2018 roku, w tym szczegółową informację na temat liczby wypłaconych jednorazowych świadczeń w wysokości 4 000 zł od początku obowiązywania ustawy „Za życiem” do marca 2020 r., z podziałem na miesiące.

Priorytet I. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin:

a) Koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem ciąży powikłanej (Działanie 1.1.):

- w ramach koordynowanej opieki nad kobietą w ciąży w 2017 r. urodziło się 1 756 dzieci, a w 2018 r. – 37 712.

b) Diagnostyka i terapia prenatalna (Działanie 1.2.):

- w 2017 r. ze świadczeń skorzystało 106 986, a w 2018 r. – 109 909 świadczeniobiorców.

c) Opieka paliatywna i hospicyjna (Działanie 1.3.):

Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia opublikował zarządzenie Nr 54/2016/DSOZ z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju opieka paliatywna i hospicyjna, na podstawie którego dyrektorzy Oddziałów Wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia, po przeprowadzeniu postępowań konkursowych, zawarli umowy ze świadczeniodawcami w zakresie: opieka perinatalna paliatywna od 1 stycznia 2018 r.

- w 2018 r. zawarto umowy z 13 świadczeniodawcami.

Jednocześnie należy wskazać, że w 2018 r. został opracowany nowy standard organizacyjny opieki okołoporodowej, który w formie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz. U. poz. 1756) wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2019 r. Przepisy

nowego standardu obligują do informowania kobiet w sytuacjach szczególnych o możliwości uzyskania dalszej pomocy w ramach opieki paliatywnej i hospicyjnej, przy czym podmiot leczniczy na III poziomie opieki perinatalnej został zobowiązany do zapewnienia dostępności do opieki nad chorym noworodkiem w ramach opieki paliatywnej i hospicyjnej – zgodnie ze wskazaniami medycznymi. Do sytuacji szczególnych, zgodnie ze standardem organizacyjnym opieki okołoporodowej należy: zdiagnozowanie ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

d) Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Działanie 1.4.):

Sposób realizacji tego działania polega na doposażeniu istniejących domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz utworzeniu nowych placówek gwarantujących dostępność do tej formy wsparcia. Dotacja na realizację zadania stanowiła 50% kosztów jego realizacji, dlatego też samorządy były zobligowane do uruchomienia własnych środków finansowych.

Według Sprawozdania MRPIPS-03 za 2018 r. w Polsce funkcjonowało 31 domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Docelowo zakłada się funkcjonowanie ok. 40 tego typu placówek na terenie kraju.

- W 2017 r. łączny koszt realizacji zadania wynosił 479 885 zł.
- W 2018 r. na tworzenie nowych lub poprawę funkcjonowania istniejących domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży uruchomiono środki finansowe w wysokości 627 586,22 zł, z których wydatkowano 599 427,09 zł, z czego z budżetu państwa 273 337,04 zł.

e) Pomoc uczennicom w ciąży (Działanie 1.5.):

Realizacja zadania polega na przygotowaniu i utrzymaniu miejsc w bursach lub internatach dla uczennic w ciąży w formie odrębnego jednoosobowego pokoju, w którym zapewnione są maksymalnie komfortowe warunki pobytu uczennicy do czasu urodzenia dziecka.

- W 2017 r. utworzono łącznie 221 (z 250 zaplanowanych) miejsc dla uczennic w ciąży.
- W 2018 r. w ramach działania kontynuowano utrzymanie 217 miejsc dla uczennic w ciąży, z których skorzystało 8 uczennic.

f) Prawo do korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy (Działanie 1.6.):

Przepisy ustawy z dnia 10 maja 2018 r. *o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1076) wprowadziły m.in. do Kodeksu pracy zmiany, które zaczęły

obowiązywać od dnia 6 czerwca 2018 r. Zmiany te mają na celu ułatwienie pracownikom łączenia pracy zawodowej z opieką nad niepełnosprawnym dzieckiem i polegają m.in. na wprowadzeniu prawa do wykonywania pracy w formie telepracy oraz korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy (pracy w przerywanym czasie pracy lub indywidualnym rozkładzie czasu pracy albo w ruchomym czasie pracy) na wiążący pracodawcę wniosek pracownika rodzica–dziecka niepełnosprawnego oraz rodzica–dziecka ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

W wyżej wymienionych przypadkach pracodawca może odmówić uwzględnienia wniosku, gdy jego uwzględnienie byłoby niemożliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika. Z powyższych uprawnień mogą skorzystać także pracownicy opiekujący się dorosłymi dziećmi, tj. powyżej 18. roku życia.

Priorytet II. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny:

a) Koordynacja opieki neonatologiczno-pediatrycznej na rzecz dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu (Działanie 2.1.):

- W 2017 r. opieką objęto 280 dzieci. Zakupiono sprzęt komputerowy oraz narzędzia informatyczne dla ośrodków koordynujących dziecięcą opiekę koordynowaną (DOK) oraz wyposażono ośrodek dzienny rehabilitacji dla dzieci współpracujący z ośrodkiem koordynującym DOK. Wyłoniono 5 realizatorów zadania.
- W 2018 r. opieką objęto 521 dzieci. W drodze konkursu ofert wyłoniono 1 realizatora zadania (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) i wydatkowano środki finansowe w wysokości: 152 387,74 zł. Ośrodki DOK, które korzystały z dofinansowania sprzętu komputerowego i informatycznego w ramach programu w latach 2017-2018 objęły w 2018 r. dziecięcą opieką koordynowaną 238 dzieci do 3. roku życia.

b) Odżywianie mlekiem kobiecym noworodków i niemowląt, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu (Działanie 2.2.):

W ramach ww. działania zaplanowano zwiększenie liczby banków mleka w Polsce do 13. Aktualnie na terenie kraju funkcjonuje 16 banków mleka kobiecego, w tym 13, które były finansowane w ramach Programu polityki zdrowotnej służącemu wykonaniu programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” na lata 2017-2021.

- W 2018 r. banki mleka kobiecego, które powstały w ramach programu lub funkcjonujące, które korzystały z finansowania sprzętu stanowiącego wyposażenie banku mleka kobiecego objęły żywieniem mlekiem kobiecym 1 551 noworodków.

c) Wczesna rehabilitacja dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu (Działanie 2.3.):

Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia stworzył dodatkowy produkt rozliczeniowy dedykowany do rozliczania świadczeń rehabilitacyjnych udzielonych dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

- W 2018 r. ww. produkt sprawozdało 75 świadczeniodawców. Z rehabilitacji skorzystało 555 dzieci.

d) Utworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością (Działanie 2.4.):

Zgodnie z założeniami Programu „Za życiem” przewiduje się wyodrębnienie 380 powiatowych placówek zapewniających kompleksowe działania w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju.

- w 2017 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej podpisało z powiatami lub miastami na prawach powiatu 268 porozumień na realizację działania 2.4.
- W 2018 r. zawarto kolejne 31 Porozumień (łącznie liczba porozumień z tymi zawartymi w 2017 r. wynosiła 299).
- Liczba dzieci objętych wsparciem przez wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze – co najmniej 14 651 (w 2017 r. – 3 948).
- Liczba godzin bezpośredniej pracy z dziećmi przez wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze:

w 2017 r. – 24 400,

w 2018 r. – 452 557,

w ramach których przeprowadzono m.in. zajęcia logopedyczne, psychologiczne, rehabilitacji ruchowej (w tym fizjoterapia, zajęcia metodą Voity oraz NDT–Bobath), zajęcia pedagogiczne (w tym surdopedagogiczne, oligofenopedagogiczne, tyflopodagogiczne), zajęcia integracji sensorycznej, logorytmiki, EEG BFB, terapii ręki, konsultacje lekarskie i inne zajęcia rozwojowe.

e) Dofinansowanie zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub wymagających szczególnej opieki (Działanie 2.5.):

W 2017 r. została przeprowadzona edycja specjalna programu „MALUCH+”, w której przekazywane było dofinansowanie gminom na utworzenie miejsc opieki dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki, dostosowanie miejsc opieki do potrzeb dzieci z ww. grupy, a także na zapewnienie funkcjonowania tych miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych.

- w 2017 r. utworzono 77 nowych miejsc w instytucjach opieki (zawarto 5 umów. Kwota dotacji wynosiła ok. 1,1 mln zł); dostosowano 266 istniejących miejsc w instytucjach opieki do potrzeb dzieci z grupy docelowej (zawarto 28 umów. Kwota dotacji wynosiła ok. 1,8 mln zł); dofinansowano funkcjonowanie 233 miejsc dla dzieci z grupy docelowej (zawarto 10 umów, kwota dotacji wynosiła ok. 0,86 mln zł); rozszerzono katalog podmiotów mogących zakładać żłobki i kluby dziecięce oraz zatrudniać dziennych opiekunów, a więc mogących być beneficjentami programu „MALUCH+” o inne niż gminne jednostki samorządu terytorialnego; łączna kwota dotacji na program „MALUCH+” edycja specjalna „Za życiem” wyniosła ponad 3,7 mln zł.

W 2018 r. nie organizowano odrębnej edycji dedykowanej dzieciom niepełnosprawnym lub wymagającym szczególnej opieki. Dofinansowanie do tworzenia i funkcjonowania miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki zostało włączone do programu „MALUCH+” 2018. Na edycję 2018 przeznaczono do 450 mln zł.

- W 2018 r. dofinansowanie do funkcjonowania miejsc opieki dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki otrzymało 580 miejsc, w tym 389 w instytucjach prowadzonych przez gminy oraz 191 prowadzonych przez podmioty prywatne. Podmioty wykorzystały ok. 2,9 mln zł środków z programu „MALUCH+” 2018.

f) Uprawnienia osób ubezpieczonych chorobowo do zasiłku opiekuńczego w przypadku choroby dziecka do 18. roku życia (Działanie 2.6.):

Zasiłek opiekuńczy określony w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870) przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym, zwolnionym od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki.

Zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat w przypadkach określonych w ustawie, chorym dzieckiem w wieku do ukończenia 14 lat albo innym chorym członkiem rodziny.

Prawo do zasiłku opiekuńczego z tytułu opieki nad dzieckiem przysługuje na równi matce i ojcu dziecka. Zasiłek ten wypłaca się tylko jednemu z rodziców, temu który wystąpi z wnioskiem o jego wypłatę za dany okres. Działanie realizowane jest od 2018 r.

- W 2018 r. zasiłki opiekuńcze z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacono za 10 929,0 tys. dni na kwotę 963 879,9 tys. zł.
- Liczba osób, którym przynajmniej raz w 2018 r. zostało wystawione zaświadczenie lekarskie z tytułu opieki nad dzieckiem wyniosła 915,3 tys.

g) Przyznanie jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł (Działanie 2.7.):

W 2017 r. wypłacono 4 129 jednorazowych świadczeń w wysokości 4 000 zł, o których mowa w art. 10 ustawy „Za życiem”, w 2018 r. było to 4 009, a w 2019 r. 4 339 świadczeń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wypłaconych jednorazowych świadczeń w wysokości 4 000 zł od początku obowiązywania ustawy „Za życiem” do marca 2020 r., z podziałem na miesiące. Dane za kwiecień 2020 r. nie są jeszcze dostępne.

Tabela. Liczba wypłaconych jednorazowych świadczeń w wysokości 4 000 zł od początku obowiązywania ustawy „Za życiem” do marca 2020 r., z podziałem na miesiące

Rok Miesiąc	2017	2018	2019	2020	
Styczeń	3 315	234	255	291	
Luty		293	371	382	
Marzec		379	405	406	
Kwiecień		299	395	x	
Maj		338	379	x	
Czerwiec		367	318	x	
Lipiec		343	361	x	
Sierpień		335	338	x	
Wrzesień		368	348	x	
Październik		359	396	x	
Listopad		408	336	400	x
Grudzień		406	358	373	x
RAZEM	4 129	4 009	4 339	1 079*	

* Dane za okres styczeń-marzec 2020 roku

Priorytet III. Usługi wspierające i rehabilitacyjne:

a) **Rozwój sieci ŚDS, w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów ŚDS – sprzężone niepełnosprawności oraz osoby ze spektrum autyzmu (Działanie 3.2.):**

Celem działania 3.2. jest ułatwienie dostępu do środowiskowych domów samopomocy (ŚDS) większej grupie osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi i spektrum autyzmu i rozwój bazy całodobowej w tych jednostkach, umożliwiającej pobyt całodobowy z przyczyn losowych lub na czas odpoczynku opiekuna osoby niepełnosprawnej.

- w 2017 r. utworzono 763 miejsca w ŚDS (wydatkowano kwotę 27 684 498,53 zł). Uruchomiono 71 miejsc dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym: 20 miejsc w 1 nowym ŚDS, 40 miejsc w 4 nowych filiach ŚDS, a także 11 miejsc w domach już istniejących (wydatkowano kwotę 1 078 456,89 zł). Na podwyższenie dotacji na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wydatkowano kwotę w wysokości 9 007 285 zł, która pozwoliła na zwiększenie dotacji dla 4 360 uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi o 380,40 zł na 1 uczestnika miesięcznie,
- w 2018 r. wydatkowano z budżetu państwa środki finansowe w wysokości 32 965 615,55 zł. Ze środków tych uruchomiono 8 nowych jednostek, 4 filie domów już istniejących oraz miejsca w domach już funkcjonujących – łącznie utworzono 323 nowe miejsca. Ponadto wydatkowano kwotę w wysokości 25 385 010 zł, która pozwoliła na zwiększenie dotacji dla 5 914 uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi o 380,40 zł na 1 uczestnika miesięcznie.

b) **Wsparcie osób niepełnosprawnych, które opuściły warsztat terapii zajęciowej, w celu podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy (Działanie 3.3.):**

- Działanie jest realizowane od 2018 r. – PFRON wypłacił 50 realizatorom (powiatom) środki w wysokości 738 482,22 zł. Dofinansowanie otrzymało 56 wtz, a wsparciem zostały objęte 524 osoby niepełnosprawne, w tym 277 osób, które były uczestnikami wtz i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia oraz 247 osób znajdujących się na liście osób niepełnosprawnych, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w warsztacie.

c) **„Pomoc w domu” – w ramach prac społecznie użytecznych (Działanie 3.4.):**

- w 2018 r. ośrodki pomocy społecznej złożyły 133 wnioski na „Pomoc w domu” w ramach prac społecznie użytecznych, z których pozytywnie rozpatrzono 123 (w 2017 r. – 21 wniosków na 25 złożonych). W ramach tej formy pomocy

236 bezrobotnych (w 2017 r. – 26) rozpoczęło prace społecznie użyteczne świadczone na rzecz opiekunów osoby niepełnosprawnej.

Wspieranie aktywizacji zawodowej opiekunów osób niepełnosprawnych (Działanie 3.5.):

a) Wspieranie zatrudnienia członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną (Poddziałanie 3.5.1.):

Działanie jest realizowane od 2018 r. Wsparcie zatrudnienia opiekunów osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni albo poszukujący pracy, niepozostający w zatrudnieniu i niewykonyjący innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem opiekunów osób niepełnosprawnych pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, obejmuje:

- 1) ułatwienia związane bezpośrednio z powrotem do aktywności zawodowej opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wprowadzenie preferencyjnych warunków w zakresie zakładania przez opiekunów działalności gospodarczej (jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej);
- 2) ułatwienia dla przedsiębiorców zatrudniających opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wprowadzenie korzystniejszych warunków w zakresie tworzenia nowych stanowisk pracy (refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy utworzonego dla opiekuna osoby niepełnosprawnej oraz pożyczka dla podmiotu na utworzenie stanowiska pracy dla opiekuna osoby niepełnosprawnej);
- 3) wsparcie bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych przez subsydiowane zatrudnienie, obejmujące w szczególności:
 - a) podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych,
 - b) podjęcie zatrudnienia w ramach telepracy.

– W 2018 r. ze wsparcia skorzystało 126 osób.

b) zapewnienie dostępu do usług i instrumentów rynku pracy członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną (Poddziałanie 3.5.2.):

Opiekunowie osób niepełnosprawnych zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni mają pełny dostęp do usług i instrumentów rynku pracy.

Opiekunowie osób niepełnosprawnych zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy jako poszukujący pracy, niepozostający w zatrudnieniu i niewykonyjący innej pracy zarobkowej, z wyłączeniem opiekunów osób niepełnosprawnych pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, mogą korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących form wsparcia

określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.):

- 1) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
 - 2) szkolenia,
 - 3) staż,
 - 4) przygotowanie zawodowe dorosłych,
 - 5) badania lekarskie lub psychologiczne,
 - 6) studia podyplomowe,
 - 7) szkolenia realizowane na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
 - 8) bon na zasiedlenie, bon szkoleniowy, bon stażowy.
- W 2018 r. powiatowe urzędy pracy udzieliły wsparcia 136 członkom rodzin opiekującym się osobą niepełnosprawną (w 2017 r. ze wsparcia skorzystało 125 osób).
- c) Stworzenie preferencyjnych warunków dla zakładania działalności gospodarczej przez członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną na zakładanie żłobków lub klubów dziecięcych z miejscami dla dzieci niepełnosprawnych lub świadczenie usług rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, w tym usług mobilnych (Poddziałanie 3.5.3.):**
- W 2017 r. z dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej skorzystało trzech opiekunów osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 73 000,00 zł.
- Z pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej przez poszukującego pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej, na utworzenie stanowiska pracy dla poszukującego pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej oraz na utworzenie stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze sprawowaniem opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub związanego z rehabilitacją dzieci niepełnosprawnych nie skorzystała żadna z uprawnionych osób.
- W 2018 r.:
- wnioski o jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej złożyło 4 bezrobotnych opiekunów osoby niepełnosprawnej. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i z bezrobotnymi opiekunami osób niepełnosprawnych zostały podpisane umowy o dofinansowanie;
 - kwota wydatkowana ze środków Funduszu Pracy na powyższą formę pomocy wyniosła 89,9 tys. zł.

- wniosek o jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej złożył 1 poszukujących pracy opiekun osoby niepełnosprawnej. Wniosek został rozpatrzony negatywnie;
- przez opiekunów osoby niepełnosprawnej bezrobotnych lub poszukujących pracy nie został złożony żaden wniosek o jednorazowe środki na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu;
- nie został złożony żaden wniosek w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska utworzonego dla opiekuna osoby niepełnosprawnej;
- z pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej przez poszukującego pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej, na utworzenie stanowiska pracy dla poszukującego pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej nie skorzystała żadna z uprawnionych osób.

d) Stworzenie preferencyjnych warunków dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce z miejscami dla dzieci niepełnosprawnych lub dla podmiotów świadczących usługi rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, w tym usługi mobilne (Poddziałanie 3.5.5.):

- W 2017 r. w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze sprawowaniem opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub prowadzeniem dla nich zajęć oraz stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze świadczeniem usług rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych do pracy zostały skierowane 2 osoby bezrobotne. Kwota wydatków ze środków Funduszu Pracy na ww. refundację wyniosła 44 000,00 zł.
W odniesieniu do pożyczek, Bank Gospodarstwa Krajowego dopiero po podpisaniu aneksu z 14 listopada 2017 r. mógł wyłonić pośredników finansowych w drodze przetargu zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843).
- W 2018 r. w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze sprawowaniem opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub prowadzeniem dla nich zajęć w przypadku żłobków lub klubów dziecięcych oraz stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze świadczeniem usług rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych w przypadku podmiotów świadczących usługi rehabilitacyjne złożono 2 wnioski.
Złożone wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i z podmiotami zostały podpisane umowy o refundację. W ramach tej formy pomocy zostały zatrudnione 2 osoby bezrobotne.

Kwota wydatkowana ze środków Funduszu Pracy na powyższą formę pomocy wyniosła 45,5 tys. zł.

Z pożyczek na utworzenie stanowiska pracy związanego bezpośrednio ze sprawowaniem opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub związanego z rehabilitacją dzieci niepełnosprawnych nie skorzystała żadna z uprawnionych osób.

e) Dodatkowe programy aktywizacji zawodowej powracających na rynek pracy bezrobotnych rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych (Poddziałanie 3.5.6.):

Z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na finansowanie przez Powiatowe Urzędy Pracy programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych rozdysponowano środki Funduszu Pracy w wysokości:

- w 2017 r. – 4 588,4 tys. zł,
- w 2018 r. – 6 733,7 tys. zł.

Priorytet IV. Wsparcie mieszkaniowe:

a) Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – budowa mieszkań na wynajem, w tym z możliwością docelowego uzyskania własności, m.in. z wykorzystaniem gruntów publicznych (I filar Programu Mieszkanie+) (Działanie 4.1.):

Zakres działania obejmuje realizację, przez spółkę PFR Nieruchomości S.A. (PFRN), mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach (w tym mieszkań z opcją dojścia do własności), przeznaczonych m.in. dla osób niepełnosprawnych lub osób wychowujących dzieci niepełnosprawne. Podstawowym czynnikiem decydującym o przyznaniu mieszkania jest kryterium finansowe rozumiane jako tzw. minimalna zdolność czynszowa. Dodatkowymi warunkami są kryteria społeczne określone przez gminę (np. Uchwałą Rady Miasta/Gminy), na terenie której znajdować się będzie dana inwestycja. Kryteria będą ustalane indywidualnie dla danych lokalizacji przez poszczególne samorządy gminne współpracujące z PFRN, przy uwzględnieniu sytuacji mieszkaniowej panującej w danym regionie, i obejmują m.in. rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne.

W ramach działań prowadzonych przez spółkę PFR Nieruchomości S.A. do końca 2018 r.:

- oddano do użytkowania 480 mieszkań w Białej Podlaskiej (186 lokali), gminie Jarocin (258 lokali), Kępnie (36 lokali),

- prowadzono budowę ponad 1 tys. mieszkań w Gdyni (172 lokale), Jarocinie (108 lokali), Katowicach (513 lokali), Kępicach (42 lokale) oraz Wałbrzychu (192 lokale),
- przygotowano do realizacji inwestycje mieszkaniowe obejmujące ok. 27 tys. mieszkań, m.in. w: Dębicy, Krakowie, Łowiczu, Mielcu, Przemyślu, Radomiu, Świdniku, Toruniu, Warszawie, Wrocławiu, gminie Zakliczyn i Zamościu.

b) Wsparcie oszczędzania na cele mieszkaniowe rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne (III filar Programu Mieszkanie+) (Działanie 4.2.):

Decyzją Rady Mieszkalnictwa funkcjonującej pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów, powołanej 29 stycznia 2018 r. na mocy zarządzenia nr 11 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2018 r. w sprawie Rady Mieszkalnictwa (M. P. poz. 129, z późn. zm.) nastąpiła rezygnacja z planowanego systemu wsparcia oszczędzania na cele mieszkaniowe na rzecz systemu dopłat do czynszu. Zmiana ta lepiej odwzorowuje najważniejszy cel polityki mieszkaniowej, jakim jest potrzeba zwiększenia dostępności mieszkań dla osób, których dochody są zbyt wysokie, aby ubiegać się o mieszkania gminne, i jednocześnie zbyt niskie, aby zaciągnąć kredyt na zakup własnego mieszkania. Dopłaty, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), mogą być stosowane od 2019 r. w przypadku nowo budowanych mieszkań oraz mieszkań na obszarach poddawanych rewitalizacji, gospodarstwom domowym, z którymi zostanie zawarta umowa najmu, spełniającym ustawowe kryteria dochodowe, przez okres 15 lat. Nabór najemców prowadzony jest przez gminy, z uwzględnieniem kryteriów określanych przez radę gminy. Jednym z kryteriów określonych przez gminę, któremu gmina może nadać charakter bezwzględnie obowiązujący, może być wychowywanie dziecka niepełnosprawnego.

c) Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – mieszkania na wynajem o umiarkowanym czynszu wybudowane w ramach bezzwrotnego dofinansowania ze środków budżetu państwa społecznego budownictwa czynszowego (Działanie 4.3.):

Realizacja działania odbywa się na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508). Zgodnie z art. 13 ust. 4 ww. ustawy beneficjenci wsparcia mogą wnioskować o zwiększenie poziomu dofinansowania ze środków Funduszu Dopłat o 5 punktów procentowych dla przedsięwzięć, w ramach których nie mniej niż 5% lokali będzie przeznaczonych dla rodzin z dziećmi posiadających zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy „Za życiem”.

- W 2018 r. w Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) zostały złożone 4 wnioski dotyczące realizacji przedsięwzięć, w których nie mniej niż 5% lokali miałyby być przeznaczonych dla rodzin z dziećmi posiadających zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy „Za życiem”. Wymienione wnioski złożyły gminy: Tomaszów Lubelski (3 wnioski) oraz Bielawa. W wyniku realizacji przedsięwzięć ma powstać 77 lokali mieszkalnych, łączny koszt realizacji tych przedsięwzięć wynosi 13,2 mln zł, przy kwocie dofinansowania z budżetu państwa 5,7 mln zł.

d) Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – mieszkania na wynajem o umiarkowanym czynszu wybudowane w ramach programu preferencyjnych kredytów finansujących społeczne budownictwo czynszowe (Działanie 4.4.):

Realizacja działania odbywa się na podstawie ustawy z dnia 26 października 1995 r. *o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2195) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. *w sprawie warunków i trybu finansowania zwrotnego w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego oraz minimalnych wymagań dotyczących lokali powstałych przy udziale tego finansowania* (Dz. U. poz. 1720, z późn. zm.). Towarzystwa budownictwa społecznego, spółdzielnie mieszkaniowe i spółki gminne mogą ubiegać się o finansowanie zwrotne udzielane na preferencyjnych warunkach przez BGK ze środków własnych.

W ramach nowelizacji w 2017 r. ww. rozporządzenia dodano preferencje dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne, w postaci kryterium „adresowanie nowych mieszkań do rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym”, które będzie brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu finansowania zwrotnego, w przypadku wystąpienia dwóch lub więcej wniosków o równej ogólnej liczbie punktów. Celem regulacji jest premiowanie przedsięwzięć dedykowanych zarówno rodzinom z dziećmi, których niepełnosprawność powstała w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, ale również przeznaczonych dla rodzin, w których dzieci w okresie późniejszym zachorowały lub uległy wypadkowi, czy też innemu zdarzeniu losowemu, wskutek czego uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności. W 2018 r. nie były podejmowane działania mające na celu zmiany w zakresie funkcjonowania tego instrumentu wsparcia.

e) Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – najem mieszkania z mieszkaniowego zasobu gminy (Działanie 4.5.):

W celu zapewnienia właściwego poziomu ochrony osobom niepełnosprawnym, ustawą z dnia 22 marca 2018 r. *o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie*

Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 756, z późn. zm.), wprowadzone zostały zmiany w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o *ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 611), dotyczące wskazania przez gminę lokali dla osób niepełnosprawnych.

Wprowadzony został przepis obligujący gminę do uregulowania w uchwale w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy warunków, jakie musi spełniać lokal wskazywany dla osób niepełnosprawnych, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb dla danego rodzaju niepełnosprawności. Nowe zasady przyznawania lokali dla osób niepełnosprawnych będą mieć zastosowanie dopiero z chwilą uchwalenia przez gminę nowej uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, przy czym nie może to nastąpić później niż 24 miesiące od dnia wejścia w życie art. 2 ustawy o *zmianie ustawy o finansowym wsparciu (...)*, tj. licząc od dnia 21 kwietnia 2019 r. Wydłużony termin wejścia w życie znowelizowanych przepisów ustawy o *ochronie praw lokatorów* w tym zakresie podyktowany jest koniecznością dokonania przez gminy inwentaryzacji posiadanych lokali pod kątem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych.

f) Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego, w tym chronionego dla osób niepełnosprawnych (Działanie 4.6.):

Wskazana w działaniu 4.3. ustawa o *finansowym wsparciu (...)* umożliwi bezzwrotne finansowanie części kosztów przedsięwzięcia, w wyniku którego powstaną m.in. mieszkania chronione (art. 6 ustawy o *finansowym wsparciu (...)*).

Interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego umożliwi rozwój usług w mieszkaniach o charakterze wspomaganym, realizowanych na podstawie art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.) (mieszkania chronione) lub na podstawie *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* (mieszkania wspomagane).

Na poziomie krajowym, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, rozpoczęto realizację 6 projektów na łączną kwotę 61 mln zł, polegających na wypracowaniu modeli/standardów mieszkań wspomaganych, uwzględniających specyficzne potrzeby i możliwości danej grupy osób z niepełnosprawnościami. Projekty realizowane są przez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Realizację projektów zaplanowano do 2021/2022 r.

Ponadto, w ramach regionalnych programów operacyjnych zarządzanych przez samorządy województw, tworzone są miejsca świadczenia usług w mieszkaniach chronionych oraz wspomaganych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

społecznym. Wsparcie dla mieszkań chronionych i wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach. Zapewnienie lokalu przeznaczonego na mieszkanie należy do projektodawcy, z EFS finansowany jest pobyt osób w mieszkaniu oraz świadczone w nim usługi społeczne na ich rzecz (np. usługi opiekuńcze lub asystenckie, trening samodzielności, poradnictwo specjalistyczne). Założeniem jest zapewnienie z jednej strony kompleksowego wsparcia i opieki, a z drugiej – warunków jak najbardziej zbliżonych do domowych, integracji ze społecznością lokalną oraz maksymalnego osiągalnego dla danej osoby stopnia samodzielności i niezależności. Dzięki temu rozwój usług mieszkalnictwa wspomagane realizuje proces deinstytucjonalizacji usług społecznych, czyli stopniowego przechodzenia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności. Do końca 2018 r. usługami w mieszkaniach chronionych lub wspomaganych finansowanych ze środków EFS objęto ponad 1200 osób.

g) Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych (Działanie 4.7.):

Celem działania 4.7. jest wsparcie mieszkaniowe dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję, oraz niewidomych.

Zgodnie z założeniami Programu „Za życiem” zakłada się tworzenie około 50 nowych mieszkań chronionych rocznie. W latach 2017-2021 na mieszkania chronione zaplanowano w budżecie państwa łącznie 108 mln zł, w tym 12 mln w 2017 roku i po 24 mln zł w kolejnych latach.

- W 2017 r. uruchomiono środki rezerwy budżetu państwa w wysokości 1 931 994 zł, dzięki czemu powstało 38 nowych mieszkań chronionych dla 147 osób.
- W 2018 r. wydatkowano środki finansowe w wysokości 8 043 038,52 zł, z czego z budżetu państwa 5 443 698,63 zł, co umożliwiło powstanie 48 nowych mieszkań chronionych dla 187 osób.

Priorytet V. Koordynacja, poradnictwo i informacja:

a) Wzmocnienie profilaktycznego aspektu zadań asystenta rodziny (Działanie 5.1.):

Realizując Działanie 5.1. resort rodziny ogłaszał w latach 2017-2019 „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, którego zadaniem było dofinansowanie zadań asystenta rodziny określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą o wspieraniu rodziny”, łącznie z działaniami wynikającymi z ustawy „Za życiem”.

Celem Działania 5.1. było poszerzenie obszaru działania asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora w zakresie objęcia wsparciem kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, czyniąc asystenta rodziny ważnym ogniwem w systemie wsparcia rodzin.

Do zadań asystenta rodziny w ramach powyższych rozwiązań należała:

- 1) koordynacja wsparcia w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny;
- 2) koordynacja poradnictwa w zakresie:
 - przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
 - wsparcia psychologicznego,
 - pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
 - dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Koordynacja wsparcia polega przede wszystkim na:

- 1) opracowywaniu wspólnie z osobami zainteresowanymi katalogu możliwego do uzyskania wsparcia;
- 2) występowaniu przez asystenta rodziny w ich imieniu, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

Wsparcie dla rodzin oraz kobiet w ciąży było realizowane przez zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających, do diagnostyki prenatalnej oraz zapewnienie możliwości przeprowadzenia porodu w szpitalu III stopnia referencyjności.

W ramach współpracy międzyresortowej opracowany został informator o dostępnych usługach dla tych rodzin, który jest dystrybuowany między innymi przez asystenta rodziny. Asystenci zatem pełnią również rolę edukacyjną i promocyjną, są przewodnikami rodzin po systemie wsparcia. Specyfika świadczonych przez asystentów rodziny usług wiąże się z ich gotowością do prowadzenia pracy z rodziną we wszystkich aspektach.

Ponadto resort rodziny w marcu 2017 r. zorganizował dla około 600 asystentów rodziny szkolenie, którego celem było zwiększenie wiedzy merytorycznej i metodycznej w zakresie standardów pracy asystenta rodziny wynikających z ustawy „Za życiem”.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” przekazał środki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie zatrudnienia asystentów na poziomie:

- w 2017 r. – 59,4 mln zł, w tym 20,2 mln zł z dotacji w ramach rezerwy budżetu państwa oraz 39,2 mln zł ze środków Funduszu Pracy;
- w 2018 r. – 51,8 mln zł, w tym 37,2 mln zł z dotacji w ramach rezerwy budżetu państwa oraz 14,6 mln zł ze środków Funduszu Pracy;
- w 2019 r. – 49,2 mln zł z dotacji w ramach rezerwy budżetu państwa.

Jednakże ze względu na wieloaspektowość (różnorodność) działań asystenta rodziny (gdzie koordynacja, o której mowa w art. 8 ustawy „Za życiem” jest tylko jednym z wykonywanych przez niego zadań), a co za tym idzie – taką też konstrukcją „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, nie jest możliwe wskazanie konkretnej kwoty przeznaczonej na ww. koordynację.

Poniżej przedstawiam dane dotyczące liczby rodzin i dzieci objętych opieką asystentów rodziny w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

- W 2017 r.:
 - liczba rodzin objętych opieką asystenta ogółem – 39 332,
 - liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta – 91 735,
 - liczba rodzin, którym udzielono porad dla kobiet i rodzin w ramach Programu – 1 359, w tym liczba rodzin z kobietą, która jest w zagrożonej ciąży – 220.
- W 2018 r.:
 - liczba rodzin objętych opieką asystenta ogółem – 41 290,
 - liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta – 95 439,
 - liczba rodzin, którym udzielono porad dla kobiet i rodzin w ramach Programu – 1 129, w tym liczba rodzin z kobietą, która jest w zagrożonej ciąży – 147.

Priorytet VI. Pozostałe instrumenty wsparcia:

a) Wspieranie inicjatyw na rzecz rodziny i rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością w ramach konkursu FIO 2017 (Działanie 6.1.):

Działanie zostało zrealizowane w 2017 r. w ramach realizacji edycji 2017 Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Niezależnie od powyższego działanie kontynuowano w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 edycja 2018.

- W 2017 r. udzielono 149 mikrodotacji w kwocie 5 tys. zł każda, na realizację projektów na rzecz rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa.
- W 2018 r. w ramach sfer zadań publicznych w zakresie:
 - wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz
 - działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka

dofinansowano 22 zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2019 r. poz. 688, z późn. zm.) na łączną kwotę 2 395 420,73 zł.

b) Spółdzielczość socjalna na rzecz opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin (Działanie 6.2.):

W ramach realizacji Programu „Za życiem” przeprowadzono proces legislacyjny ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. *o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 2494). Ustawa, wprowadzająca szerszy zakres zmian niż założone w Programie „Za życiem”, weszła w życie 31 marca 2018 r.

Ww. ustawa wprowadziła zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. *o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, z późn. zm.), ustawie z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 945, z późn. zm.), ustawie *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

W odniesieniu do instrumentów z Funduszu Pracy oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych funkcjonujących przed wejściem w życie nowelizacji ustawy:

- W ramach jednorazowego dofinansowania z Funduszu Pracy na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do niej po jej założeniu wsparcie otrzymało 8 osób na łączną kwotę 149,5 tys. zł.
- W ramach refundacji składek w części wynagrodzenia odpowiadającej składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz części kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającej składce na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe członków spółdzielni socjalnych wsparcie z Funduszu Pracy otrzymało 316 osób na łączną kwotę 919,8 tys. zł.
- W ramach jednorazowego dofinansowania na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej ze środków PFRON wsparto jedną osobę niepełnosprawną. Wartość wsparcia wyniosła 47 tys. zł.

c) „Pakiet alimentacyjny” – przeciwdziałanie zjawisku niealimentacji, które w znacznej mierze dotyka rodziców samotnie wychowujących dziecko niepełnosprawne (Działanie 6.3.):

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, przygotowało uchwaloną w dniu 6 grudnia 2018 r. ustawę *o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych* (Dz. U. poz. 2432), stanowiącą realizację tzw. pakietu alimentacyjnego zawartego w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 4 kwietnia 2017 r. dokumencie „Przegląd systemów wsparcia rodzin”. Ustawa zawiera szereg rozwiązań mających na celu poprawę egzekucji alimentów oraz sytuacji osób uprawnionych do alimentów.

d) Wsparcie osób niepełnosprawnych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) (Działanie 6.4.):

W ramach Działania 1.3 „Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji” PO WER Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej DWF) monitorował realizację dwóch projektów pozakonkursowych pt. Od szkolenia do zatrudnienia EFS i YEI, nakierowanych na zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych, w wieku 15-24 lat, bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzieży NEET). Zgodnie z zapisami wniosków o dofinansowanie ww. projektów pierwszeństwo w przyjęciu do projektu miały między innymi: osoby spełniające kryteria naboru grupy docelowej projektów (osoby młode, w wieku 15-24 lat, bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (NEET)), które jednocześnie są rodzicami/opiekunami prawnymi lub faktycznymi dzieci z niepełnosprawnościami lub żyją w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Projekty te realizowano od 1 września 2017 r. do 30 października 2019 r. Ogólna wartość projektów wyniosła 60,8 mln zł.

W ramach Działania 1.3 „Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji” PO WER DWF w grudniu 2017 r. ogłosił konkurs dotyczący wyboru projektów skierowanych do osób młodych, w tym osób z niepełnosprawnościami, w wieku 15-29 lat, w tym w szczególności osób bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzieży NEET) (co najmniej 80% uczestników projektu musiały stanowić osoby bierne zawodowo), z następujących grup docelowych:

- osoby, które opuściły pieczę zastępczą (do 2 lat po opuszczeniu instytucji pieczy),
- osoby, które opuściły młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii (do 2 lat po opuszczeniu),

- osoby, które opuściły specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalne ośrodki wychowawcze (do 2 lat po opuszczeniu),
- osoby, które zakończyły naukę w szkole specjalnej (do 2 lat po zakończeniu nauki w szkole specjalnej),
- matki przebywające w domach samotnej matki,
- osoby, które opuściły zakład karny lub areszt śledczy (do 2 lat po opuszczeniu),
- osoby, które opuściły zakład poprawczy lub schronisko dla nieletnich (do 2 lat po opuszczeniu),
- osoby, które opuściły zakłady pracy chronionej (do 2 lat po zakończeniu zatrudnienia w zakładzie).

Nabór projektów dotyczących tej tematyki rozpoczął się w lutym 2018 r. a zakończył w styczniu 2019 r. W ramach oceny projektów złożonych w odpowiedzi na konkurs, premiovane mogły być (poprzez dodanie dodatkowych punktów premiujących) między innymi projekty skierowane do rodziców osób niepełnosprawnych lub opiekunów osób niepełnosprawnych (rodzice osób niepełnosprawnych muszą stanowić minimum 50% grupy docelowej, natomiast w przypadku opiekunów osób niepełnosprawnych, muszą oni stanowić minimum 25% uczestników projektu). W konkursie nie zidentyfikowano projektów, które spełniały niniejsze warunki i tym samym w sposób bezpośredni, dedykowały wsparcie dla niniejszej grupy docelowej.

W ramach Działania 2.1 „Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju, kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego” PO WER, w 2018 r. realizowane były 4 projekty na kwotę 4,08 mln zł wyłonione do dofinansowania w konkursie ogłoszonym i rozstrzygniętym w 2017 r., dotyczące szkoleń w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, skierowanych do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, tj.

- 1) Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr KURSOR Piotr Wasak;
- 2) PM GROUP LAAX Sp. z o.o. Sp. k., Białystok;
- 3) JK Consulting Joanna Kubik;
- 4) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Szczecinie.

W minimalnym zakresie szkolenia, który stanowi załącznik do Regulaminu konkursu, wprowadzono moduł dotyczący „tworzenia i funkcjonowania oddziałów integracyjnych”.

Dodatkowo w dniu 30 października 2018 r., ogłoszono kolejny konkurs na szkolenia w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, skierowane do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – w minimalnym zakresie szkolenia, który stanowi załącznik do Regulaminu

konkursu, wprowadzono moduł dotyczący Opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi lub wymagającymi szczególnej opieki (współpraca ze specjalistami, formy zajęć, przystosowanie instytucji do potrzeb dzieci niepełnosprawnych albo wymagającymi szczególnej opieki).

W ramach Działania 2.6 „Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych” PO WER:

1) W dniu 30 listopada 2018 r. został ogłoszony konkurs „Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w procesie kształtowania i wdrażania polityk publicznych w zakresie zapewnienia równości szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności zamieszkałych na obszarach wiejskich”. W odpowiedzi na konkurs wpłynęły 4 projekty. W ramach konkursu dofinansowanie mógł uzyskać tylko jeden projekt. IP prowadziło negocjacje z dwoma Beneficjentami, którzy uzyskali najwyższą liczbę punktów. Dofinansowanie otrzymał projekt Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego na kwotę 1 845 365,94 zł;

2) W 2017 r. zorganizowano nabór projektów dotyczących wypracowania i upowszechniania, we współpracy z partnerami społecznymi, modelu wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku pracy, rozumianego jako zestaw technik i metod, tj. zasad postępowania w zakresie stworzenia optymalnego środowiska pracy dla niepełnosprawnego pracownika. Model ma być narzędziem umożliwiającym pracodawcy przyjazne wdrożenie osoby niepełnosprawnej w środowisko pracy z wykorzystaniem jej potencjału. Powinien on mieć charakter na tyle elastyczny i otwarty, aby uwzględniać możliwość pojawienia się nowych instrumentów wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz zmieniające się otoczenie prawne i instytucjonalne.

W 2018 r. w wyniku negocjacji oraz mając na uwadze liczbę uzyskanych punktów do dofinansowania rekomendowany został projekt złożony przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, na kwotę 4 206 022,65 zł.

3) 28 grudnia 2017 r. podpisano umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację projektu pozakonkursowego „Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy”, na kwotę 85 285 146,57 zł. Głównym celem projektu jest opracowanie i przetestowanie efektywnego, optymalnego pod względem społecznym i finansowym modelu w zakresie rehabilitacji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, który będzie miał wpływ na jakość usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania dotyczące zawodowego i społecznego włączenia osób zagrożonych niezdolnością do pracy, niepełnosprawnością oraz osób niepełnosprawnych.

W ramach projektu zostanie wypracowany i przetestowany model kompleksowej rehabilitacji, ułatwiającej podjęcie lub powrót do aktywności społecznej lub

zawodowej osób, które wskutek doznanego urazu, zdiagnozowanego schorzenia lub niepełnosprawności wrodzonej lub nabytej w okresie rozwojowym nie mogą kontynuować lub podejmować się pełnienia ról społecznych oraz kontynuować lub podejmować aktywności zawodowej. Projekt realizowany jest od 1 stycznia 2018 r.;

4) W 2018 r. trwała realizacja 17 projektów (16 wojewódzkich i 1 centralnego) dotyczących monitoringu działań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem realizacji praw osób z niepełnosprawnościami, na łączną kwotę 26 766 285,12 zł. Celem projektów było dokonanie analizy zadań jednostek administracji rządowej i samorządowej pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, opracowanie zaleceń pod kątem dostosowania do jej postanowień oraz wykorzystanie wypracowanych rekomendacji do zmiany w zakresie realizowanych zadań dla poszczególnych jednostek.

W ramach Działania 2.8 „Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym” PO WER w 2016 r. realizowany był konkurs, którego celem była realizacja szkoleń kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny.

W ww. konkursie w 2017 r. w ramach negocjacji treści wniosków o dofinansowanie z projektodawcami, DWF w pismach negocjacyjnych wnioskował o uwzględnienie w przygotowywanej tematyce szkoleń/ seminariów zapisów ustawy „Za życiem” oraz nowych regulacji prawnych związanych z wprowadzeniem ustawy „Za życiem” (oprócz ww. ustawy wprowadzono również pakiet zmian w innych ustawach dotyczących Programu „Za życiem”).

W wyniku realizacji konkursu podpisano 4 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 17,8 mln zł. Projekty są realizowane od 2017 do 2020 roku (zakres tematyczny projektów dotyczy m.in. kwestii zawartych w Programie „Za życiem”).

W dniu 30 listopada 2018 r. ogłoszono kolejny konkurs na szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny. W minimalnym zakresie szkolenia, który stanowi załącznik do Regulaminu konkursu, wprowadzono moduł dotyczący Organizacji systemu wsparcia dla rodzin dzieci z niepełnosprawnościami oraz pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością.

W ww. Działaniu 2.8 PO WER w I kwartale 2017 r. ogłoszono konkurs dotyczący wypracowania standardów i przeprowadzenia pilotaży w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób o specyficznych potrzebach, z uwzględnieniem możliwości finansowania tych rozwiązań.

Celem projektów wyłonionych w konkursie jest opracowanie modelowych rozwiązań/standardów z zakresu deinstytucjonalizacji skierowanych do osób o specyficznych potrzebach i dotyczących różnych form usług świadczonych w społeczności lokalnej. Opracowane standardy będą skierowane do następujących grup osób:

- a) osób z chorobami neurologicznymi, w tym z chorobą Alzheimera i chorobą Parkinsona oraz osób starszych,
- b) osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym z zespołem Downa,
- c) osób z całościowym zaburzeniem rozwoju, w tym z autyzmem i zespołem Aspergera,
- d) osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym,
- e) osób z niepełnosprawnością fizyczną,
- f) osób z różnymi rodzajami sprzężonych niepełnosprawności, w tym co najmniej: do osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osób głuchoniewidomych, osób niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną, osób chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną.

W ramach konkursu do dofinansowania wyłoniono 6 projektów na łączną kwotę 60,9 mln zł (każdy projekt dotyczy innego standardu). Realizacja 5 projektów rozpoczęła się w 2018 r. natomiast realizację ostatniego projektu rozpoczęto 1 stycznia 2019 r. Projekty zakończą się w 2022 r.

Działania lub poddziałania w ramach Programu „Za życiem”, których realizacja nie rozpoczęła się:

- **Opieka wytchnieniowa dla rodziców lub opiekunów osób niepełnosprawnych (Działanie 3.1.):**

W 2018 r. została uchwalona ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. poz. 2192, z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. Zgodnie z przepisami ww. ustawy, nowy państwowy fundusz celowy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, ma na celu wsparcie społeczne, zawodowe, zdrowotne oraz finansowe osób niepełnosprawnych, a także wsparcie finansowe emerytów i rencistów, o którym mowa w przepisach odrębnych.

Zapewnienie wsparcia w zakresie usługi opieki wytchnieniowej wpisuje się w główny cel powstałego w dniu 1 stycznia 2019 r. państwowego funduszu celowego.

Jednym z programów realizowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego jest Program pn. „Opieka wytchnieniowa”. Pierwsza edycja programu została uruchomiona w kwietniu 2019 r. Do programu zgłosiło się 329 gmin/powiatów, które otrzymały ponad 23,6 mln zł na jego realizację.

Z uwagi na powyższe działanie 3.1. nie było realizowane.

- **Stworzenie preferencyjnych warunków dla przedsiębiorców będących członkami rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi w pozyskaniu środków na nowe miejsce pracy (Poddziałanie 3.5.4.):**

W czasie procedowania – wynikających z realizacji postanowień Programu „Za życiem” – zmian w ustawie o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, dotyczących m.in. wspomnianego poddziałania, Rządowe Centrum Legislacji (RCL) zgłosiło uwagę dotyczącą preferencyjnego traktowania przedsiębiorców będących opiekunami osób niepełnosprawnych wobec pozostałych przedsiębiorców i wskazało, iż taki zapis budzi wątpliwość co do konstytucyjnej zasady równości. Po przeanalizowaniu powyższego uzasadnienia RCL uwagę o nierównym traktowaniu w odniesieniu do przedsiębiorców będących jednocześnie opiekunami osób niepełnosprawnych uwzględniono i usunięto ich z grupy podmiotów uprzywilejowanych, które będą uprawnione do zwrotu refundacji bez odsetek. Tym samym poddziałanie 3.5.4. nie jest realizowane.

- **Utworzenie bazy danych i portalu o formach wsparcia dla rodziny, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów (Działanie 5.2.):**

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone były prace nad wprowadzeniem do Programu „Za życiem” zmian w działaniu 5.2. w zakresie zastąpienia Centrum Informacyjnego Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jako podmiotu realizującego działanie, przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z innymi resortami realizującymi Program „Za życiem” oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Z uwagi na powyższe działanie nie było realizowane w latach 2018-2019.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w oparciu o zebrane wkłady poszczególnych departamentów MRPiPS i innych resortów oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, realizujących zadania w ramach Programu „Za życiem”, opracował projekt *Sprawozdania z realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” w 2019 roku*. Zgodnie z § 3 uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” projekt ww. sprawozdania zostanie przedstawiony Prezesowi Rady Ministrów.

Odnosząc się do innych działań prowadzonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i podległe mu jednostki, stanowiących wsparcie dla rodzin kwalifikujących się do pomocy w ramach rządowego Programu „Za życiem”, uprzejmie informuję, że państwo polskie dąży do stałej poprawy sytuacji rodzin, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, rozwijając istniejące formy wsparcia i tworząc warunki do powstawania nowych rozwiązań. W obecnym stanie prawnym, rodzice z dziećmi na utrzymaniu, w tym rodzice z dziećmi niepełnosprawnymi, mogą korzystać z pomocy państwa w postaci świadczeń pieniężnych wypłacanych w szczególności na podstawie:

- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z późn. zm.) – program „Rodzina 500+”,

- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061, z późn. zm.) – program „Dobry start”,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111, z późn. zm.) – świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b ww. ustawy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808) – świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Jednocześnie informuję, że w dniu 29 listopada 2019 roku Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. poz. 2192, z późn. zm.), ogłosił roczny plan działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych na 2020 rok. W planie wsparcia na 2020 rok finansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego znalazły się wszystkie programy resortowe, które były realizowane w 2019 roku, tj.: „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”; „Opieka wytchnieniowa”; „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”; „Centra opiekuńczo-mieszkalne”.

Ponadto w 2020 roku środki Funduszu Solidarnościowego przeznaczone zostaną także na:

- wsparcie udzielane w ramach Funduszu Dostępności, o którym mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696, z późn. zm.);
- finansowanie świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622, z późn. zm.).

Osoba niepełnosprawna może również ubiegać się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych m.in. do:

- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Ponadto na podstawie art. 47 ust. 4 i 4a ustawy *o rehabilitacji (...)* środki PFRON przeznacza się na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowane do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, a także program służący finansowaniu zajęć klubowych.

Programy realizowane obecnie przez PFRON:

- Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi,
- Pilotażowy Program „Praca – Integracja”,
- Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”,
- Program „Zajęcia klubowe w WTZ”,
- Aktywny Samorząd,
- Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami,
- Program wyrównywania różnic między regionami III,
- Wsparcie Inicjatyw,
- Program STABILNE ZATRUDNIENIE osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej,
- Pilotażowy program „ABSOLWENT”.

Szczegółowe informacje na temat form wsparcia kierowanych do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz osób niepełnosprawnych znajdują się na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (www.gov.pl/web/rodzina), Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych (www.niepelnosprawni.gov.pl) oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (www.pfron.org.pl).

Z wyrazami szacunku,

z up. **MINISTER**

Paweł Wdówik
SEKRETARZ STANU